

Amstelstation

Vooronderzoek Conventionele Explosieven

Auteur(s)

A.Bakker

Opdrachtgever

Grond en Ontwikkeling
Gebiedsontwikkeling

Contactpersoon

M. Geelen
Ingenieursbureau

Kenmerk

191838

Opsteller	Goedgekeurd en vrijgegeven	Paraaf	Datum
A.Bakker	M. Geelen		5-7-2016

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Opdrachtformulering	3
2	Aanpak	4
2.1	Onderzoeksgebied	4
2.2	Onderzoeksmethode: WSCS OCE	5
3	Resultaten	6
3.1	Onderzoeken derden algemeen	6
3.2	Onderzoek T&A	6
3.3	Literatuur	8
3.4	Stadsarchief Amsterdam	11
3.5	Nationaal Archief	17
3.6	NIMH	17
3.7	NIOD	18
3.8	Koninklijke Bibliotheek	20
3.9	Luchtfoto's	21
3.10	EOCKL	23
4	Analyse	24
5	Leemten in kennis	26
6	Conclusies	27
7	Bronnen	28

Bijlage(n)

Bijlage 1 -Plangebied

Bijlage 2 -Dagrapport van de Commandopost van de Luchtbeschermingsdienst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Grond en Ontwikkeling heeft verzocht om een explosievenonderzoek te verrichten voor de locatie Amstelstation. In het verleden is al een historisch bodemonderzoek verricht voor de locatie, waarbij aandacht is besteed aan de mogelijke aanwezigheid van explosieven. Gezien de voortschrijdende normering was een Vooronderzoek conventionele explosieven nodig.

1.2 Opdrachtformulering

De groep Water, Groen & Milieu van het Ingenieursbureau heeft aangeboden om een onderzoek te verrichten conform de actuele norm voor explosievenonderzoek. Sinds 1 juli 2012 is dat het Werkveldspecifieke Certificeringsschema Opsporen Conventionele Explosieven. In de loop van 2016 wordt versie 2.0 van het WSCS OCE verwacht.

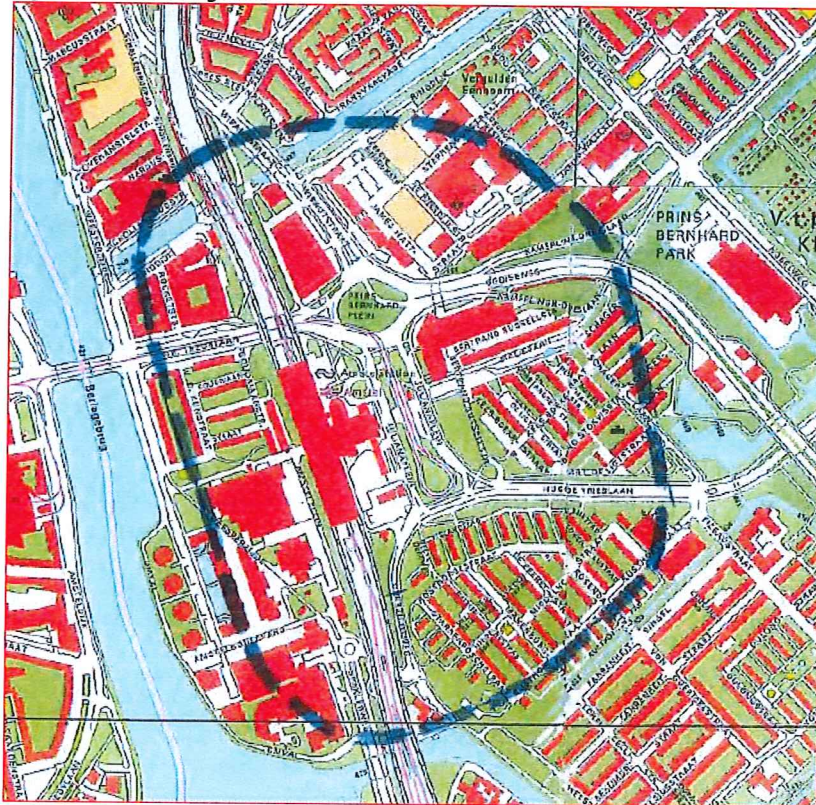
In dit onderzoek wordt geanticipeerd op de aanstaande invoering van WSCS OCE 2.0

2 Aanpak

2.1 Onderzoeksgebied

De begrenzing van het plangebied is weergegeven op bijlage 1. De grens van het onderzoeksgebied wordt gedefinieerd op een afstand van 200 m vanuit de locatie, een naar boven afgeronde maat uit het WSCS OCE.

Figuur 1: Onderzoeksgebied

Bron: Bewerkt naar Stadsatlas Amsterdam

2.2 Onderzoeksmethode: WSCS OCE

In de Staatscourant nr. 4230 van 16 maart 2012 is het Werkveldspecifieke Certificatieschema OCE gepubliceerd, dat per 1 juli 2012 van kracht is geworden. In het WS CS-OCE zijn onder andere de minimaal te raadplegen bronnen gespecificeerd (zie onderstaande tabel 1).

Tabel 1: Overzicht verplicht en optioneel te raadplegen bronnen.

Bron	Raadplegen		Geraadpeegd
	Verplicht	Optioneel	
Literatuur	√		√
Gemeentearchief	√		√
Nederlands Instituut voor Militaire Historie		√	√
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie		√	√
Explosievenopruimingsdiensten Defensie	√		√
Luchtfoto's Wageningen	√		√
Luchtfoto's Zwolle	√		√
Luchtfoto's TARA		√	
The National Archives (Londen)		√	√
Bundesarchiv-Militärarchiv (Freiburg)		√	√
The National Archives (Washington)		√	
Getuigen		√	√

Bron: Staatscourant nr. 4230 16 maart 2012.

In de loop van 2016 wordt het aantal verplicht te raadplegen bronnen uitgebreid met:

- Nationaal Archief te Den Haag
- Semistatische archiefdiensten Ministerie Defensie te Rijswijk
- Provinciaal Archief

In het onderhavige vooronderzoek wordt getracht zoveel mogelijk te anticiperen op de aanstaande uitbreiding van de normering.

In het WS CS OCE is ook een verplichting opgenomen om de door derden verrichte onderzoeken op en nabij de locatie te raadplegen.

De rapporten van derden worden in het volgende hoofdstuk toegelicht in paragraaf 3.1. en 3.2. Hierna worden vanaf paragraaf 3.3 de in het WSCS OCE genoemde bronnen behandeld.

3 Resultaten

3.1 Onderzoeken derden algemeen

In de afgelopen jaren zijn nabij de locatie diverse explosievenonderzoeken verricht, merendeels vooronderzoeken. Het Ingenieursbureau heeft in 2010 een Historisch vooronderzoek Amstelstation verricht, toegespitst op de bodemkwaliteit, waarbij ook aandacht is besteed aan WO II.

Sinds 2007 heeft REASeuro enkele onderzoeken verricht voor de nabijgelegen Weespertrekvaart. T&A SURVEY BV (2012) heeft in opdracht van ProRail uitgevoerd: "Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven ter plaatse van het spoortracé Amsterdam Muiderpoort n-Utrecht" projectnummer L-NGE001, rapportnummer RNO-033, 11-09-2012 . Momenteel voert Bombs Away in samenwerking met de gemeente Amsterdam een onderzoek uit om te komen tot een CE bodembelastingkaart voor Amsterdam. Enkele bevindingen uit het lopende onderzoek zijn verwerkt in onderhavig rapport Vooronderzoek CE Amstelstation. .

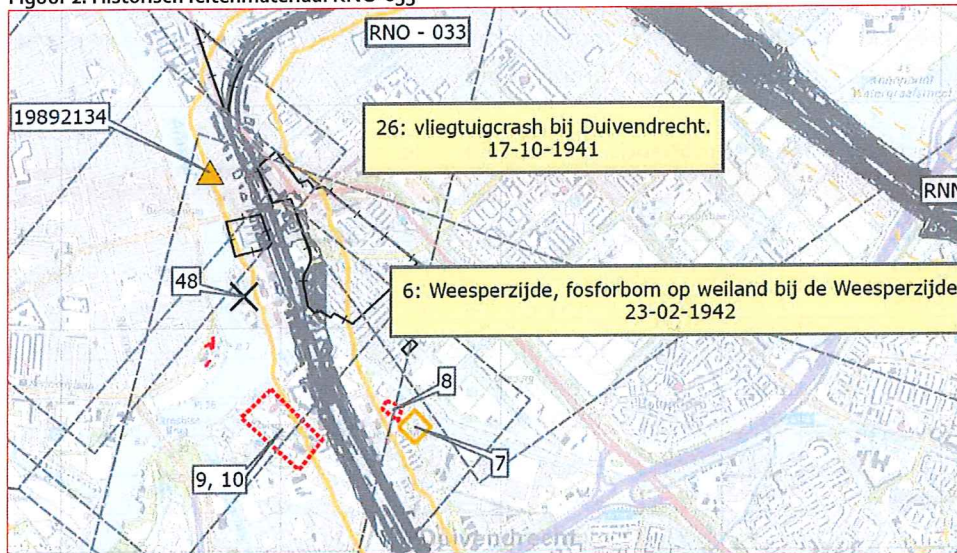
3.2 Onderzoek T&A

Het literatuuronderzoek van T&A heeft als informatie opgeleverd: "Op 14 mei 1940 werd een zware luchtafweerstelling bij een spoorwegknooppunt ten zuiden van Amsterdam gebombardeerd. " (H. Amersfoort e.a. 2005).

Van een fotomissie door de Royal Air Force op 21 februari 1945 zijn de foto's 4030, 4031 en 4032 relevant voor de locatie. Op deze luchtfoto's is te zien dat binnen het onderzoeksgebied op meerdere locaties rond het station Amsterdam Amstel terreinen liggen waarvan de grond geroerd is. T&A heeft deze gronden aangemerkt als militair terrein (T&A 2012, p. 25).

Het verzamelde historische feitenmateriaal heeft T&A weergegeven in bijlage 4 van het rapport.

Figuur 2: Historisch feitenmateriaal RNO-033

Bron: T&A 2012, bijlage 4

In bovenstaande figuur heeft nummer 19892134 betrekking op een vondst van het EOCKL. Op het adres Weesperzijde 140 werd een Duitse mortiergranaat aangetroffen. Nummer 48 op het terrein heeft betrekking op een Duitse stelling (luchtverdediging) volgens T&A.

T&A heeft ook de Rapportenboeken van de Uitkijkdienst geraadpleegd. De bevindingen uit het Rapportenboek zijn samengevat in onderstaande tabel, waarin ook de markeringsnummers 6 t/m 10 zijn verklaard.

Tabel 2: Gebeurtenissen volgens T&A

datum	Gebeurtenis of feit	relevant	Markering Nr.
23-02-42	Weesperzijde, fosforbom op weiland bij de Weesperzijde	Ja	6
31-05-42	Duivendrechtsekade 25-27, granaat in steenhouwerij	Ja	7
31-05-42	Duivendrechtsekade 20, 3 brisantbommen op weiland	Ja	8
17-05-43	Zuidergasfabriek	Ja	9
18-05-43	Zuidergasfabriek door mitrailleurvuur getroffen	ja	10

Bron: bewerkt naar T&A 2012, p. 10

Noot: de gebeurtenis op 17 mei 1043 betreft een bombardement

In het NIMH bevinden zich 'kaartjes Verdedigingswerken in Amsterdam schaal 1:15.000'. Op basis van één van de kaartjes heeft T&A nummer 48 gemarkeerd.

3.3 Literatuur

Van de bekende bronnen over de Duitse bezetting en de luchtoorlog boven Nederland is in onderstaande tabel de mogelijke relevantie voor de locatie vermeld. Geconcludeerd wordt dat de locatie weinig genoemd wordt in secundaire bronnen.

Tabel 3: Secundaire bronnen; auteur, titel, publicatiejaar en relevantie (expliciet genoemd)

Auteur(s)	Titel	Jaar	Rel.
Abrahamse, Kosian, Schmitz	Het militaire landschap – Vestingwerken, schansen en stellingen	2012	-
Amersfoort & Kamphuis	Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied	1990	-
Anonymus [Gem. A'dam]	Number, place etc. of aeroplanes shot down inside the Amsterdam Frontier	1945	-
Anonymus	Amsterdam gedurende den tweeden wereldoorlog	1949	-
Bakker	Diemen in het "Vorfeld der Hauptkampflinie"	2015	-
Barnauw	Oorlog en bezetting. De geschiedenis in topstukken uit het NIOD-archief	2015	-
Bekker	Angriffshöhe 4000. Ein Kriegstagebuch der deutschen Luftwaffe	1964	-
Berg, De Decker & Graver	Nederland uit de lucht 1940-1945	2012	-
Beuys	Leven met de vijand. Amsterdam onder Duitse bezetting	2012	-
Blankenstein	Defensie- en oorlogsschade in kaart gebracht (1939-1945)	2006	-
Boer & Duparc	Kroniek van Amsterdam 1940-1945	1948	-
Boiten, Theo	Blenheim Strike	1995	-
Boll, H. e.a.	Hoe de oorlog is verdwenen, . Verhalen over 1945	1986	-
Broek, Hoogstraten & Beliën	Amsterdammers en hun stad tijdens de Tweede Wereldoorlog	1995	-
Bureau voor Pers, Propaganda en Vreemdelingenverkeer	Amsterdam tussen invasie en bevrijding, juni 1944-mei 1945	1946	-
Does	Duitse terreur in Amsterdam	1949	+
Everitt & Middlebrook	The Bomber War Diaries. An operational reference book 1939-1945	2014	-
Gemeente Amsterdam	Jaarverslag Luchtbeschermingsdienst	1939-45	-
Gemeente Amsterdam	Statistisch jaarboek der Gemeente Amsterdam	1940	-
	Statistisch jaarboek der Gemeente Amsterdam 1940-1941	1943	-
	Amsterdam gedurende den Tweeden Wereldoorlog; statistisch jaarboek	1949	-
Hageman, Mariëlle	De 25 dagen van Amsterdam [deel 20. 1940-1945]	2006-2008	-
Hameleers	Kaarten van Amsterdam 1866-2010	2012	+
Harlaar & Koster	Stilstaan bij de oorlog. De gemeente Amsterdam en de Tweede Wereldoorlog 1945-1995	1995	-
Hilten	Van capitulatie tot capitulatie	1949	-
Hoogterp	Strijd om ons luchtruim	1950	-
Huurman	Het Spoorwegbedrijf in oorlogstijd 1939-'45	2001	+
Jacobs	Het wel en wee van de Amsterdamsche Luchtbeschermingsdienst	1972	-
Jong	Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog	1969-	-
Klauw & Rijnhout	De luchtoorlog boven Nederland 1940-1945	1985	-
Klep & Schoenmaker	De bevrijding van Nederland 1944-1945. Oorlog op de flank	1995	-
Klumper	Helden tegen wil en dank. Verzet 1940-1945	1994	-

Auteur(s)	Titel	Jaar	Rel.
Knegtmans, P.J.	Amsterdam. Een geschiedenis	2012	-
Kok & Somers	Nederland in de Tweede Wereldoorlog	2005	-
Kok & Somers	De 25 dagen van Amsterdam: 25 beslissende momenten: de geschiedenis van Amsterdam in 25 delen [deel 20, 25 februari: De Februaristaking]	2008	-
Koppers	De Amsterdamse brandweer 1874-1999; branden en incidenten	1999	-
Korthals Altes	Luchtgevaar. Luchtaanvallen op Nederland, 1940-1945	1984	-
Liagre Böhl & Meershoek	De bevrijding van Amsterdam. Een strijd om macht en moraal	1989	-
Liagre Böhl, Hartten, Krul, Mak, Soest, B. Bakker, P. Hofland, J. Alberts	Als de dag van gisteren. Deel 10. Honderd jaar Amsterdam, de Amsterdammers en de oorlog.	1991	-
Luchtbeschermingsdienst	Opgedragen aan hen die vielen bij de uitoefening van hun dienst	1945	-
Maas	Van Duitse overweldiging tot Februaristaking '41	1980	-
Meershoek	Onder Duitse bezetting. Dienaar van het kwaad, 1940-1945.	2011	-
Meeuse, A., e.a.	Je was er niet bij. Amsterdam: onderdrukking en bevrijding 1940-1945	1980	-
Messer	Verdwenen huizen in oorlogstijd	1948	-
Molenaar	De luchtverdediging in de meidagen 1940	1970	+
Nater	10 mei 1940, luchtoorlog boven Nederland	1982	-
Nierstrasz, V.E.	West- en Noordfront Vesting Holland, mei 1940: waarin opgenomen de gebeurtenissen in Amsterdam [en langs het Noordzeekanaal]	1961	-
Niessen	Bommen op de Zuid	1983	-
Nieuwendijk	Fatale missie naar de Zuidergasfabriek	2004	-
Openshaw	The IJmuiden power plant raids of WWII Airpower misapplied	1987	-
Pater & Schoenmaker	Grote Atlas van Nederland 1930-1950	2005	+
Roegholt	Amsterdam na 1900	1993	-
Roegholt & Zwaan (red.)	Het verzet 1940-1945	1985	-
Roest & Scheren	Oorlog in de stad. Amsterdam 1939-1941	1998	-
Roelfs	Canadezen bevrijdden Amsterdam	1980	-
Romijn	Burgemeesters in oorlogstijd. Besturen onder Duitse bezetting	2006	-
Rooy	Geschiedenis van Amsterdam	2007	-
Schramm	Kriegstachebuch des Oberkommandos der Wehrmacht. Band 1-8	1982	-
Schuitmaker	Jaarverslagen Brandweer Amsterdam	1940-45	-
Schulte, Addie	De geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in meer dan 100 verhalen	2005	-
Staal & Voskuil	Een blik op bezet Nederland. Luchtfoto's van de Geallieerden	1980	-
Steeman	De luchtoorlog van mei 1940	2015	-
Stigter	De bezette stad	2005	+
Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945	Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog	2008	-
Thälhammer, Erwin J.	Verteidigungs-Stab Amsterdam	1948	-
Veld	De SS en Nederland. Documenten uit SS-archieven 1935-1945 deel II	1976	-
Veldheer, P.A.	Daar komen de Canadezen	1982	-
Verrips	Denkbeelden uit een dubbelleven. Biografie van Karel van het Reve	2006	-
Verschoor	Doelmatige luchtbescherming	1939	-

Auteur(s)	Titel	Jaar	Rel.
Waalwijk	Achter de bres. De Rijkswaterstaat in oorlogstijd	1990	-
Whiting & Trees	Van Dolle Dinsdag tot Bevrijding; ons langste oorlogsjaar	1977	-
Wijngaarden & Staal	Luchtalarm	1995	-
Woensel	Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCL 1944-2004	2004	-
Zwanenburg	En nooit was het stil. Deel I	1991	-
Zwanenburg	En nooit was het stil. Deel II	1993	-
Zwanenburg	En nooit was het stil. Bijlagen	1993	-

Noot: + relevant voor de locatie

De belangrijkste bronnen met vermelding van het Amstelstation en omgeving zijn J.C. van der Does, C. Huurman, F. Molenaar en B. Stigter. Het kaartenboek van M. Hamelers bevat diverse kaarten uit de oorlogsperiode.

Kort na de oorlog schreef Van der Does over de Duitse terreur in Amsterdam (pp. 399-426). Hieronder volgen enkele passages die relevant zijn voor de locatie en omgeving:

p. 419 "Dolle Dinsdag" [] Zij die geen auto hadden, hoopten een plaatsje in de trein machtig te worden. En de trein kwam. Maar de Tommies waren er ook, de trein bracht het niet veel verder dan het Amstelstation, daar werd hij uit de lucht aangevallen, hals over kop moesten de passagiers vluchten."

p. 423 "In de verschillende straten zag men spoedig hopen vuil liggen en op vele plaatsen waren er stortplaatsen – vuilnisbelten -, waar de mannen van de gemeentereiniging hun wagens uitstortten. Zo kreeg de stad voor een groot deel opgebroken straten, huizen in puin, bomen geveld, prikkeldraad en spaanse ruiters voor de huizen door de Duitsers bezet – en overal huisvuil op de straten

Het Spoorwegbedrijf in oorlogstijd bevat enkele gebeurtenissen in Amsterdam en omgeving. In onderstaande tabel is een overzicht van gebeurtenissen en feiten vermeld.

Tabel 4: Index Spoorwegbedrijf 1939-45 met betrekking tot Amstelstation

Titel	Gebeurtenis/feit	pagina
Amstel-Breukelen	16 km spoor opgebroken op 31-12-1944	382
Amstel-Utrecht	Onbruikbaar 1 maart 1945	381
CS-Amstel	Draadbreuk na storm	25
Spoorwegwerken A-Oost	Baanverhoging nadert voltooiing in 1940	105

Bron: bewerkt naar Huurman 2001

Volgens Molenaar was in de meidagen van 1940 het 20^e Pel. Lu. Mitr (Peloton Luchtdoel Mitrailleur) opgesteld bij het Amstelstation. Het peloton beschikte over vier luchtdoelmitrailleurs M.25. Op 14 mei 1940 kwam de 5^e Bt.Lu.A. (Batterij Lucht Afweer) in stelling bij het Amstelstation en was om 15.30 tot vuren gereed. Omstreeks 17.30 bereikte de Kr.C. (commandant) het bericht van het neerleggen van de wapens (Molenaar 1970, p. 562, 572 en 573).

In de beschrijving van Amsterdam tijdens de oorlogsjaren noemt Bianca Stigter op pagina 240 het Julianaplein. De bezetter had dit plein in 1942 herdoopt tot Amstelstationplein.

In de bundel "Diemens Oorlog" is de Hauptkampflinie rondom Amsterdam beschreven, specifiek in de zuidoostelijke sector (Bakker 2015). Beargumenteerd is dat de HKL in die sector zich in 1943 nog bij het Amstelstation bevond, maar daarna verder van de stad is verlegd. Op internet biedt de site "Geheugenvanoost" informatie over de vestiging van de Kriegsmarine in de Fordgarage op het binnenterrein van de Schollenbrugstraat.

3.4 Stadsarchief Amsterdam

Het Stadsarchief Amsterdam beschikt over veel inventarissen die betrekking hebben op bombardementen, de luchtoorlog en schade ten gevolge van oorlogshandelingen. Ook zijn in enkele inventarissen contra-indicaties te vinden, die tegen de eventuele aanwezigheid van explosieven spreken, zoals naoorlogse werkzaamheden.

Tabel 5 : Toegang- en inventarisnummers, jaren en omschrijvingen Stadsarchief

toegang	inventaris	jaren	omschrijving
5180	10730	1945	Overzicht bunkers van DPW
5225	1880-2119	1940-1945	Dagrapporten afkomstig van de verschillende politiebureaus
5227	954	1943	Opruimingsdienst Jaarverslag 1943
5227	960-966	1940-1945	Rapportenboek van de Uitkijkdienst ten aanzien van luchtgevaar en de gevolgen
	1088	1940	Rapport betreffende de neergekomen projectielen in de nacht van 12 op 13 augustus 1940
	1091	1940	Lijstje met data en plaatsen waar in 1940 bommen zijn neer- gekomen, met plattegrond van [] het gebied tussen de Vogelwijksweg, Noorderweg, Havenweg, Kanaalweg en Zuiderweg.
5229	1757	1943	Eerste order Amsterdam; onruïmingen [Staetischer Quartieramt]
5370	274	1946	Stukken betreffende oorlogsschade en wederopbouw
	277	1960	Stukken betreffende aanvragen voor geleden oorlogsschade
5370A	146	1950	Kaart waarop ingekleurd panden met erkende oorlogsschade en wederopbouwplannen
5444	1211	1988	Bommenkaart (DOW Afd. Wegen, november)
10035	403	1944	Cito-kaart met notities door Amsterdams verzet
15009	7174-7192	1940-1945	Uittreksels Dagrapporten Luchtbeschermingsdienst
30075	568		Lijst met onontpofte bommen in Amsterdam, met kopieën van oudere stukken, plattegronden en krantenknipsels
	569		Bommenkaart Amsterdam
30486	675	1985-1989	De Marine; blindgangers; onontpofte explosieven (WO II); stelling van Amsteerdam; legeroefeningen; spionage'BVD; BBI kazernes en wapendepots (cat.nr. 151 t/m 158)
	677	1995-1997	Forten en stellingen rond Amsterdam; Kolonel Six kazerne, vliegtuigbommen uit WO II en het verwijderen vaqn de bommmen (cat.nr. 151 t/m 158)
	676		Kazernes [] schuilkelders, gevonden explosieven uit WO II; Explosieven Opruimingsdienst; Binnenlandse Veiligheidsdienst (cat.nr. 151 t/m 158)
Doc		1940-1945	Jaarverslagen Brandweer Amsterdam
		1939-1945	Jaarverslagen Lucht\beschermingsdienst

Bron: Stadsarchief Amsterdam

3.4.1 Bommeldingen 40-45

Het toenmalige Gemeentearchief Amsterdam heeft een overzicht samengesteld, genaamd Bommeldingen 40-45, op basis van primaire en secundaire bronnen zoals de uittreksels van de Luchtbeschermingsdienst en de Kroniek van Amsterdam over de jaren 1940-1945. Het overzicht bevat de melding: "1940 10 16 Schagerlaan bij Ringdijk 60, brandbom in weiland" Gebleken is dat het overzicht fouten bevat, onder ander in de datering van gebeurtenissen. Uit het uittreksel van de Luchtbeschermingsdienst blijkt namelijk dat op 16 oktober 1940 weliswaar een bom is gevallen aan de Schagerlaan bij Ringdijk 60, alleen was het een brisantbom.

3.4.2 Luchtbeschermingsdienst

De Luchtbeschermingsdienst Amsterdam heeft tot 25 oktober 1940 zogenaamde dagrapporten uitgebracht over explosieve gebeurtenissen, zoals bombardementen en granaatslagen. Na deze datum zijn de berichten die binnenkwamen bij de Commandopost vastgelegd in zeven hand geschreven rapportenboeken. Het hoofd van de LBD liet hier vervolgens (getypte) uittreksels van maken.

Uit de dagrapporten blijkt dat op 16 oktober 1940 om 01.35 u het Politiebureau Linneausstraat berichtte dat een brisantbom gevallen en ontploft was op een weiland bij de Schagerlaan, 250 m achter boerderij "De Eenhoorn" aan de Ringdijk nr. 60. Geen schade. Geen gewonden. 25 minuten voor de melding van het politiebureau vielen diverse brandbommen in de Nieuwmarktbuurt. Ook viel er één brisantbom (op een schip t/o Zwaneburgwal 17/19, gerapporteerd om 1.37 u in het dagbericht 15-16 oktober 1940)

Tabel 6: Mutaties uit het Rapportenboek op 3 juli 1943 en 17 mei 1943

Tijd	Datum en mutatie
	Donderdag 3 juli 1941
9 ¹⁷	Chef Amstelstation deelt mede brief te hebben ontvangen m.a.b.v. het gebeuren op de Kruislaan (bominslag)
	17 mei 1943
13 ⁴¹	Hr. Beertema meldt: Op terrein Zuider Gasfabriek liggen minstens 12 tijdbommen, vermoedelijk 3 ontploft. Amstelstation is ingelicht, 100 meter uit spoorbaan ook 1 tijdbom, spoorvak gesperd tiepost Willem III bootenhuis geopend. Gasleverancie aan stad loopt geen gevaar, alleen kan druk worden verminderd. Medegedeeld aan Burgemeester, Rijksinspectie den Haag en alle Deutsche instanties
	18 mei 1943
16 ⁴⁵	Duitsche instantie Centraal Station vraagt wie order heeft gegeven om treinverkeer tusschen 16 ²⁰ u en 17 ³⁰ u stop te zetten en het bedrijf stil te leggen. Medegedeeld dat dit in opdracht van H.L.B.D. is geschied in verband met het tot ontploffing brengen van niet ontplofte bommen aan de Zuider Gasfabriek. niet noodig vond dat het verkeer van C.S. naar Amstelstation werd stopgezet.
16 ³⁹	Hr. Verschoor geeft opdracht het H.K. van Politie in kennis te stellen over het doen [ontspringen] van de bommen.
20 ⁰⁰	Hr. v.d. Most deelt mede dat hedenavond om 21.00 weer opnieuw zal worden getracht om een aantal blindgangers op de Zuider Gasfabriek tot ontploffing te brengen. Chef C.S. en Amstelstation zijn reeds ingelicht.

Vanaf 25 oktober 1940 werd uitgebreid gerapporteerd in de Rapportenboeken van de Uitkijkdienst. De gegevens t.a.v. het Amstelstation zijn vermeld in bovenstaande tabel.

3.4.3 Politierapporten

Van de 22 politiebureaus in Amsterdam was het bureau Linnaeusstraat verantwoordelijk voor het stadsdeel waarin zich het Amstelstation bevond.

Het rapportenboek van het politiebureau Linnaeusstraat is steekproefsgewijs doorgenomen in de periode 10 mei – 25 oktober 1940, toen er nog niet uitgebreid gerapporteerd werd in het Rapportenboek van de Uitkijkdienst.

Op 19 augustus 1940 werden van Utermoellen aan de Weesperzijde 99 ruiten vernield door het schieten afweergeschut (vermoedelijk de zware FLAK aan de Kruislaan).

Getracht is om de melding aan de Luchtbeschermingsdienst op 16 oktober 1940 "brisantbom ontploft op weiland bij Schagerlaan" na te trekken. Er zijn geen scans van het betreffende rapportenboek van bureau Linnaeusstraat gevonden in het Stadsarchief.

Tabel 7: Politierapporten bureau Linnaeusstraat 19 aug 1940, 16 okt 1940 [indirect]

datum	Uur	mutatie
1940 19 aug		Utermoellen Weesperzijde 99 ruiten vernield door schieten afweergeschut.
1945 21 mei	1 uur	Rapporteert Owmr. Resner (5756) dat hij te plm. 23.30 uur langs het Oosterpark twee schoten uit zijn dienstpistool heeft gelost op eenige personen die met leger goederen uit het Oosterpark kwamen en de vlucht namen. Gevolgen schieten onbekend. Geen arresten. Telexbericht en rapport in vijfvoud naar H.B. verzonden.
24 mei	18.30	Nadat tel. bericht was ingekomen dat er op het terrein gelegen achter het Amstelstation een ontploffing had plaats gehad melden de op assistentie gezonden Owrmrs. Schipper en Heijboer bij hun terugkomst dat bij hun aankomst aldaar een auto van de Canadeeschen reeds met een zestel gewonden en een doode naar het O.L. Vrouwegasthuis was vertrokken. Daar er geen getuigen aanwezig waren die iets van het ongeval hadden gezien kon nog niets naders worden gemeld. Recherche met een en ander in kennis gesteld die een nader onderzoek zal instellen. In verband hiermede meldt de Owmr. Hengeveld 5604 dat er in de Krugerstraat een jongen naar hem toekwam met een verwonding aan zijn been welke hij had opgelopen op het terrein voornoemd. Deze jongen is genaamd Cornelis Roelofseng eb. Adam 18 Mei 1935, scholier won. Te Adam Christiaan de Wetstraat 45 1 hoog alhier. Hij is voor nader onderzoek gebracht naar het O.L. Gasthuis alhier. Telexbericht en rapport in viervoud verzonden.
	22.30	In aansluiting op mut.sub.18.30 van dit rapport, rapporteert rechercheur Baanen, dat te plm. 16 uur, door Canadeesche soldaten goederen afkomstig van Duitsche militairen met een auto werden vervoerd naar het terrein achter het Amstel-station, alhier, om aldaar te worden verbrand. Bij onderzoek is gebleken dat een onbekend jongen aan een touw hetgeen onder die goederen op de auto lag, trok. Hierdoor werd toen plotseling een ontploffing gehoord (vermoedelijk was aan dat touw een handgranaat verbonden) met het gevolg, dat een meisje, genaamd Anna Tijssen, oud 8 jaar, won: L. Bothastraat 13 hs, alhier, zoodanig werd verwond, dat zij ter plaatse is overleden. Verder werden, nog 13 kinderen door granaat splinters verwond,

datum	Uur	mutatie
		waarvan vier werden opgenomen in het O.L.V. Gasthuis, alhier. De overige zijn na verbonden te zijn naar huis gezonden. Het meisje Tijssen is eveneens naar het O.L.V. Gasthuis overgebracht. Momenteel is daar ter plaatse geen gevaar meer te duchten, daar alles verbrand is. Telexbericht en rapport in viervoud naar H.B. verzonden
29 juni	0.30	Brengt de Hulp agent van Politie C.F. van [] in het bezit werd aangetroffen van een vuurwapen (vermoedelijk automatisch machinegeweer) en een dolk. De dolk bevond zich nog in goede staat doch het vuurwapen heeft kennelijk in het vuur gelegen. De wapens zijn afkomstig van het terrein achter het Amstelstation alwaar deze voorwerpen worden verbrand. De Boer verklaarde de wapens aldaar te hebben gevonden en wilde van de dolk een schroevendraaier maken.
29 juni	17.30	Rapporteert de ap Rosner (5756) dat hij te 16.15 uur drie schoten heeft gelost op een menigte jongens, voor het Amstelstation op het zand terrein. Aldaar is door Canadeezen oorlogsbuit (wapens) vernietigd. Jongens zijn hierdoor gevlucht. Telex en vijfvoud verzonden.
	21.00	Rapporteert de Ap de Haan (4887) dat hij te 20 uur een schot uit zijn dienst pistool heeft gelost op een menigte jongens op het terrein voor het Amstel station. Op genoemd terrein wordt door de Canadeezen oorlogsbuit (wapens) verbrand. De jongens zijn hierna gevlucht. Telex en 5 vijfvoud naar H.B. verzonden.

Bron: Stadsarchief Amsterdam 8 januari 2016

Op 24 mei 1945 ontplofte een granaat op een "terrein achter het Amstelstation". Daarbij kwam een meisje om het leven.

Figuur 3: Mutatie uit politierapport 24 mei 1945

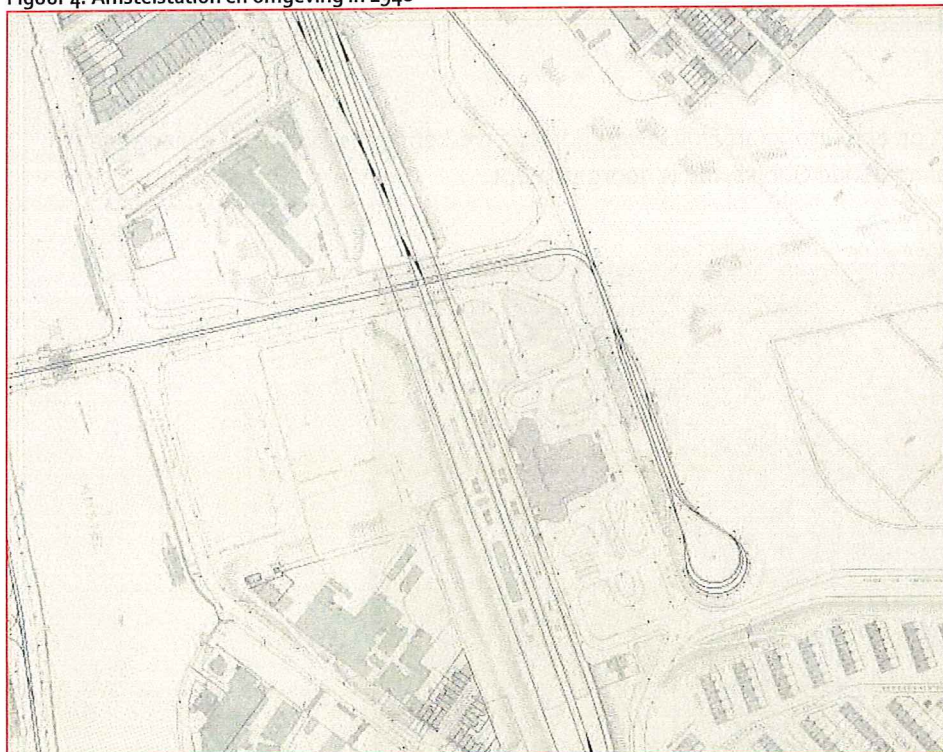
22.30	In aansluiting op mut. sub. 18.30 van dit rapport, rapporteert rechercheur Beenen, dat te plm. 16 uur, door Canadeesche soldaten goederen afkomstig van Duitse militairen met een auto werden vervoerd naar het terrein achter het Amstel-station, alhier, onbekende aldaar te worden verbrand. Bij onderzoek is gebleken dat aan een touw hetgeen onder die goederen op de auto lag, trok. Hierdoor werd toen plotseling een ontploffing gehoord (vermoedelijk was aan dat touw een handgranaat verbonden) met het gevolg, dat een meisje, genaamd Anna Tijssen, oud 8 jaar, wonst Bothaststraat 13 hs, alhier, zodanig werd verwond, dat zij ter plaatse is overleden. Verder werden, nog 13 kinderen door granaat splinters verwond, waarvan vier werden opgenomen in het O.L.V. Gasthuis, alhier. De overige zijn na verbonden te zijn naar huis gezonden. Het meisje Tijssen is eveneens naar het O.L.V. Gasthuis overgebracht. Momenteel is daar ter plaatse geen gevaar meer te duchten, daar alles verbrand is. Telexbericht en rapport in viervoud naar H.B. verzonden.
0 uur	Rapport gesloten 1.1. H.W.M. Teunissen.

Canadese militairen verbrandden in juni Duitse wapens bij het Amstelstation. In het politierapport is sprake van zowel "voor het Amstelstation" als een "terrein achter het Amstelstation". Bezien vanuit het politiebureau Linnaeusstraat is een terrein ten westen van het Amstelstation aannemelijk.

3.4.4 Dienst der Publieke Werken

Op de kaart van Amsterdam 1:1.000 beslaat blad M6 het Amstelstation en omgeving. Er is een blad M6 vóór en een blad M6 na de oorlog besteld.

Figuur 4: Amstelstation en omgeving in 1948

Bron: SAA 10039

Publieke Werken heeft kort na de oorlog een overzicht gemaakt van Duitse bunkers. In onderstaande figuur is de situatie van bunker 24 weergegeven.

Figuur 5: Duitse bunker nr 24 op Omval

Bron: SAA 5190/10730

Volgens de bijbehorende legenda bevond bunker 24 zich "op terrein "Produkta" a.d. Omval (licht)"

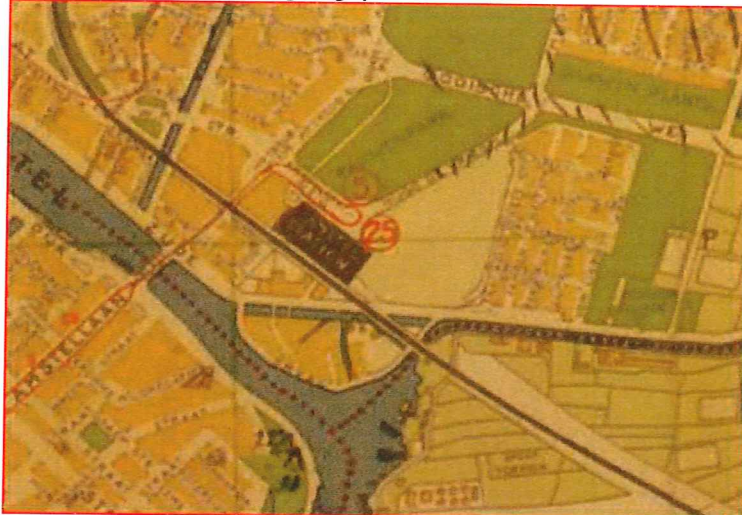
3.4.5 Rapporten over oorlogsschade

Er zijn in het Stadsarchief geen documenten aangetroffen met vermelding van schade aan het Amstelstation of de omliggende gebouwen en straten.

3.4.6 Verzetskaart

Het verzet heeft op een Cito-kaart Duitse verdedigingswerken gemarkeerd. De al aangegeven maar nog niet aangelegde Gooiseweg is doorgestreept.

Figuur 6: Amstelstation en omgeving op Cito-kaart

Bron: SAA 10035/403

3.4.7 Städtisches Quartieramt

In het Stadsarchief Amsterdam (5229/1724) is een verslag aanwezig van een bespreking in Zandvoort op 20 november 1943. Bij die bespreking "inzake werkzaamheden afbraak in Amsterdam en omgeving" waren aanwezig:

- Hr. Burger (Bur.Raum.Kommissar)
- Mej. Drucker (secretaresse)
- Major Budik (Vert.Stab)
- Oblt. Lasch (idem)
- Oscha. Phlippi (idem)
- Mr. Myksenaar (chef Bur. "Ontruimingen")

Per 15 december 1943 zou begonnen moeten worden bij de Omval. Ten zuiden van spoorwegviaduct moest de eerste opstal weg, daarop aansluitend alle kleine botenhuizen van de Omval tot aan de Berlagebrug (uiterlijk 10 januari 1944).

3.5 Nationaal Archief

Het Nationaal Archief beschikt onder andere over de inventarissen 2.13.137 en 2.13.167. Ze bevatten respectievelijk documenten van het Nederlandse verzet en naoorlogse opmetingstekeningen van Duitse objecten.

Op de kaart van Amsterdam 1:2.500 heeft de OD aan de zuidzijde van het Amstelstation een MN ingetekend. Het tegenover de Omval aan de Amsteldijk gelegen gebouw van "Willem III" is (kennelijk) niet gesloopt.

Figuur 7: Kaart van Amsterdam 1:2.500 met aantekeningen van de Ordedienst

Bron: Nationaal Archief 2.13.137 bestanddeel 186

Elders zijn de opstallen van de Roei- en Zeilvereniging "De Hoop" (langs de Weesperzijde-noord) en van de er tegenover gelegen "De Amstel" (Amsteldijk) doorgekruist (gesloopt)

3.6 NIMH

In het Nederlands Instituut voor Militaire Historie zijn geen documenten gevonden die betrekking hebben op de onderzoekslocatie.

Wel is op 6 september 1944 gerapporteerd over de "oude Blookerfabriek te Amsterdam" aan de Omval (NIMH 575/214). Er zouden onderdelen gefabriceerd worden voor de A4 (beter bekend als de V2-raket).

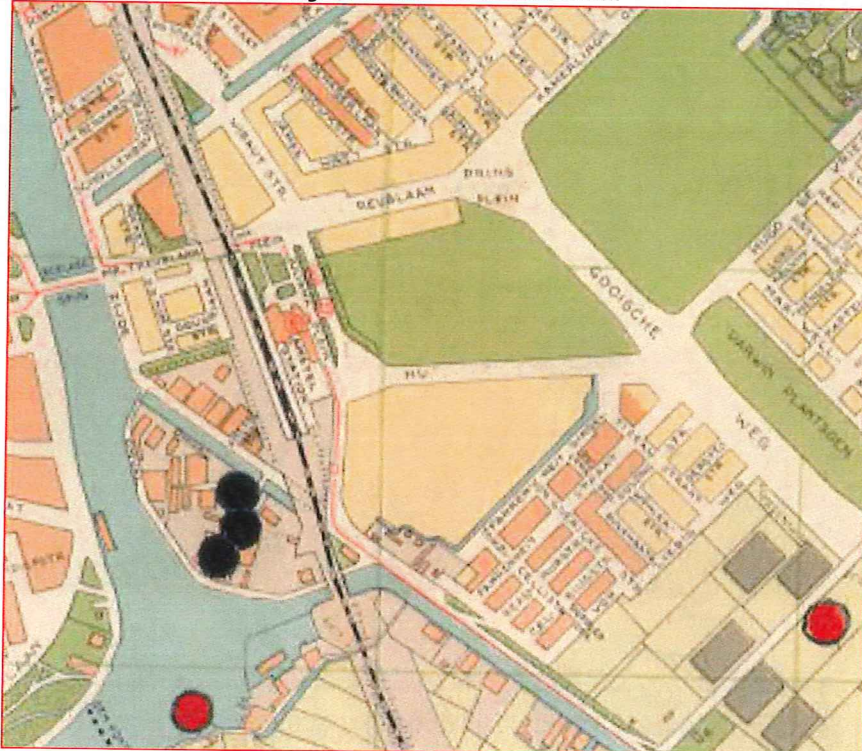
Voorts is in het NIMH een overzichtskaart van de Nederlandsche Spoorwegen gearhiveerd (NIMH 575.243 kroon 351^{II} 28-3-'45). Er staan met rondjes gemarkeerde bruggen op, vernield en voor vernieling voorbereid. Bij één van de rondjes staat "Amsterdam Amstelstation". Van de spoorlijn naar Utrecht is één spoor vernield.

De collectie 419 bevat een document van E. Thalhammer uit 1948. Hij maakte deel uit van de Verdedigingsstab Amsterdam en noemt in 1948 een tweevoudige aanpassing van de Hauptkampflinie.

3.7 NIOD

Op een in het NIOD aangetroffen Kompaskaart heeft de Amsterdamse Luchtbeschermingsdienst bominslagen gemarkeerd.

Figuur 8: Kompaskaart met inslagen van brand- en brisantbommen

Bron: NIOD-instituut

De dichtst bij zijnde inslagen betroffen brandbommen op de Omval. De in een dagrapport van de LBD vermelde inslag bij de Schagerlaan is niet vermeld op de kaart.

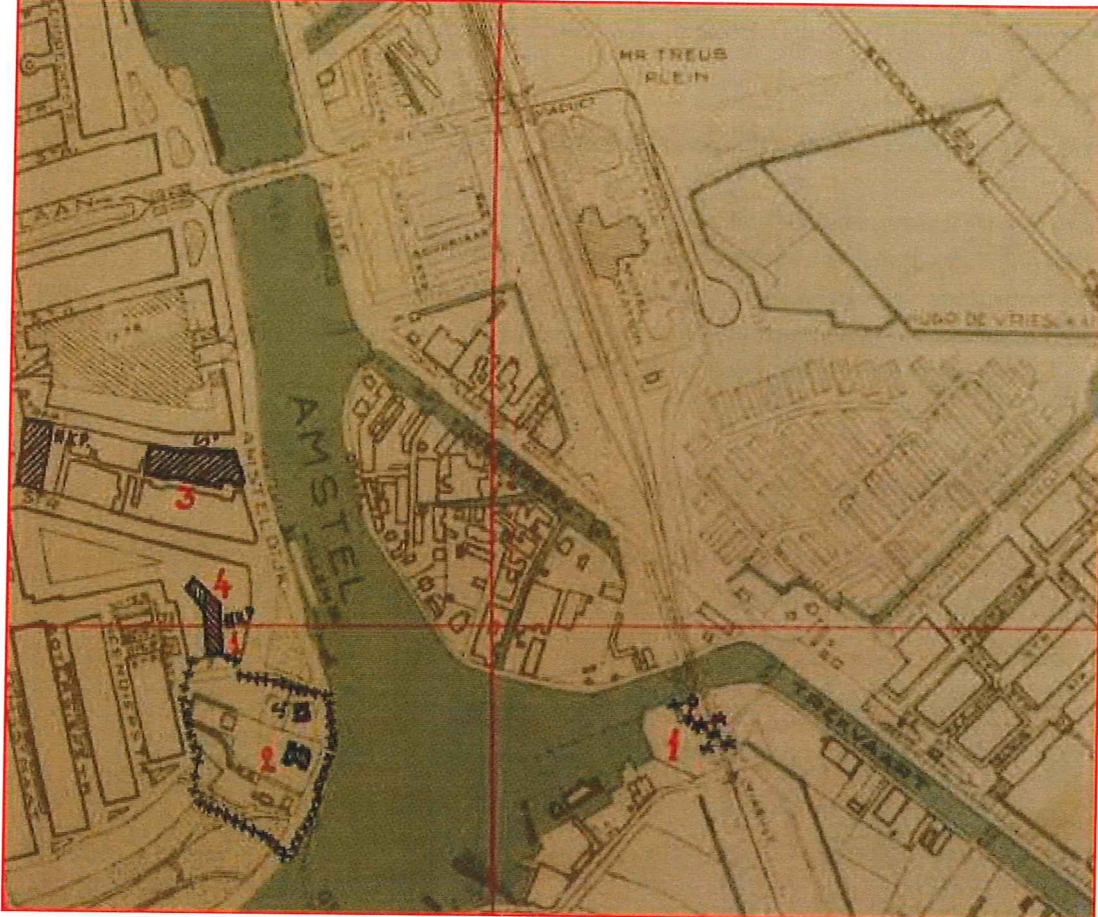
3.7.1 Dagberichten Befehlshaber 77/1328

Voorts is geraadpleegd het archief 77 *Generalkommissariat für das Sicherheitswesen Höhere SS- und Polizeiführer* inv. 1328 Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941. 1 band.
In de dagberichten zijn gebeurtenissen vastgelegd met betrekking tot bommen. De onderzoekslocatie wordt niet genoemd in de dagberichten.

3.7.2 Groep Albrecht 190a / 125

Een portefeuille met plattegronden van de Groep Albrecht bevat een kaart van Amsterdam 1: 10.000 van de Dienst der Publieke Werken, gedrukt november 1941.

Figuur 9: Plattegrond Amsterdam met Duitse versterkingen

Bron: NIOD-instituut 190a/125

3.8 Koninklijke Bibliotheek

De KB beschikt over zeer veel regionale en landelijke kranten die via Delpher geraadpleegd kunnen worden.

In de periode 1940-1945 zijn in totaal 396 berichten verschenen waarin de term Amstelstation voorkomt (landelijk iets minder).

Teruggebracht tot louter artikelen gaat het om 235. In de 132 artikelen uit 1940 (geen of nauwelijks censuur) is geen enkele aanwijzing voor explosieve gebeurtenissen aangetroffen. 58 uit 1941: evenmin

Van de zes artikelen uit 1945 hadden twee berichten net na de oorlog betrekking op een incident bij het Amstelstation.

Figuur 10: Krantenbericht 25 mei 1945

Bron: Trouw 25 mei 1945

De Waarheid van 29 mei 1945 ging er iets uitvoeriger op in: "Donderdag 24 Mei heeft bij het *Amstelstation* een noodlottig ongeval plaats gevonden. Op een daar ingerichte vuilnisstortplaats werd door de geallieerde soldaten de inventaris gedeponneerd uit het gebouw Dunlop dat steeds door de Duitsers in gebruik was genomen. Uitrustingstukken, matrassen etc. werden daar gedeponneerd. Kinderen, die bij de stortplaats aan het spelen waren, ondervonden welk een duivelse mentaliteit de moffen heeft bezeten. In een der matrassen bleek namelijk een handgranaat verstopt te zijn, die op onverklaarbare wijze tot ontploffing kwam, met het gevolg, dat een meisje werd gedood en een groot aantal kinderen gewond."

Volgens het "Geheugen van Oost" (Een buurt vol bedrijvigheid) was de Dunlop-fabriek gelegen aan het deel van de Schollenbrugstraat dat langs de Ringvaart lag. Het binnenterrein van het bouwblok werd in beslag genomen door een Ford-garage, die (naar zeggen) door de Kriegsmarine was genaast.

3.9 Luchtfoto's

In het kader van eerdere projecten zijn enkele luchtfoto's opgevraagd bij Luftbilddatenbank en bij Dotkadata. Voorts zijn luchtfoto's verkregen via Bombs Away en ProRail.

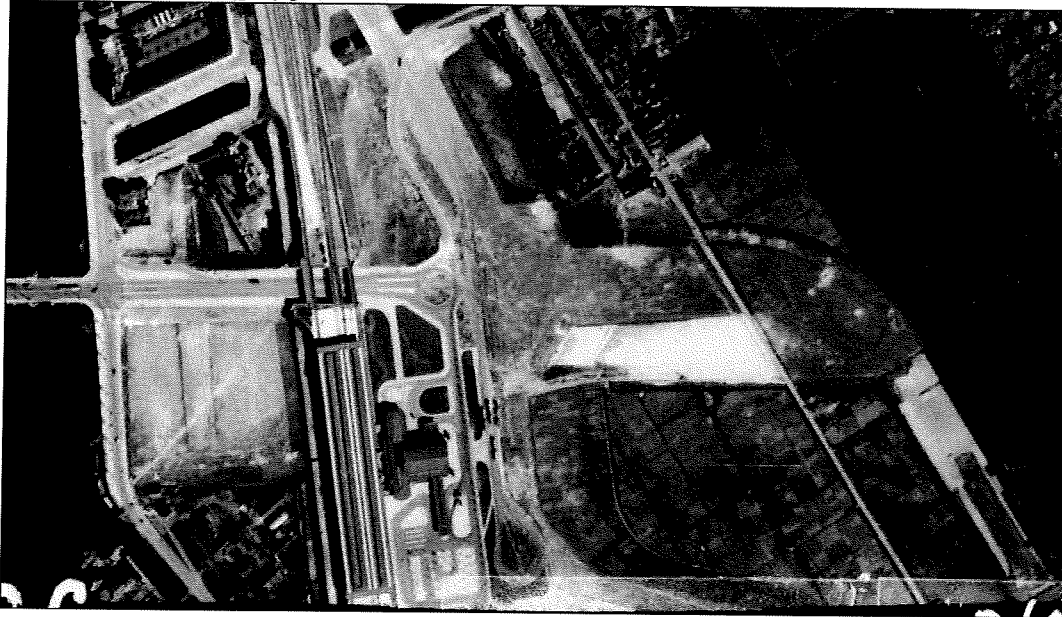
Tabel 8: Luchtfoto's

Datum	Specificatie	opmerking
1940-10-02	H-278_437	
1940-10-28	H-375_14	Julianaplein en Watergraafsmeer. Slechte kwaliteit
1940-10-29	H-378_419	1:18.000
1943-04-20	D/448 20APR43 #4036	Amstelstation, Julianaplein, Schagerlaan
1943-10-08	#4024	IB
1944-04-27	#4043	Amstelstation, Julianaplein, Schagerlaan
1945-02-21	550-4030 1945	Rivierenbuurt Oost en Weesperzijde t/m spoorviaduct over Mr. Treublaan
1945-02-21	550-4031 1945	spoorviaduct over Mr. Treublaan en Amstelstation
1945-02-21	550-4032 1945	Amstelstation – Rika's Hoeve

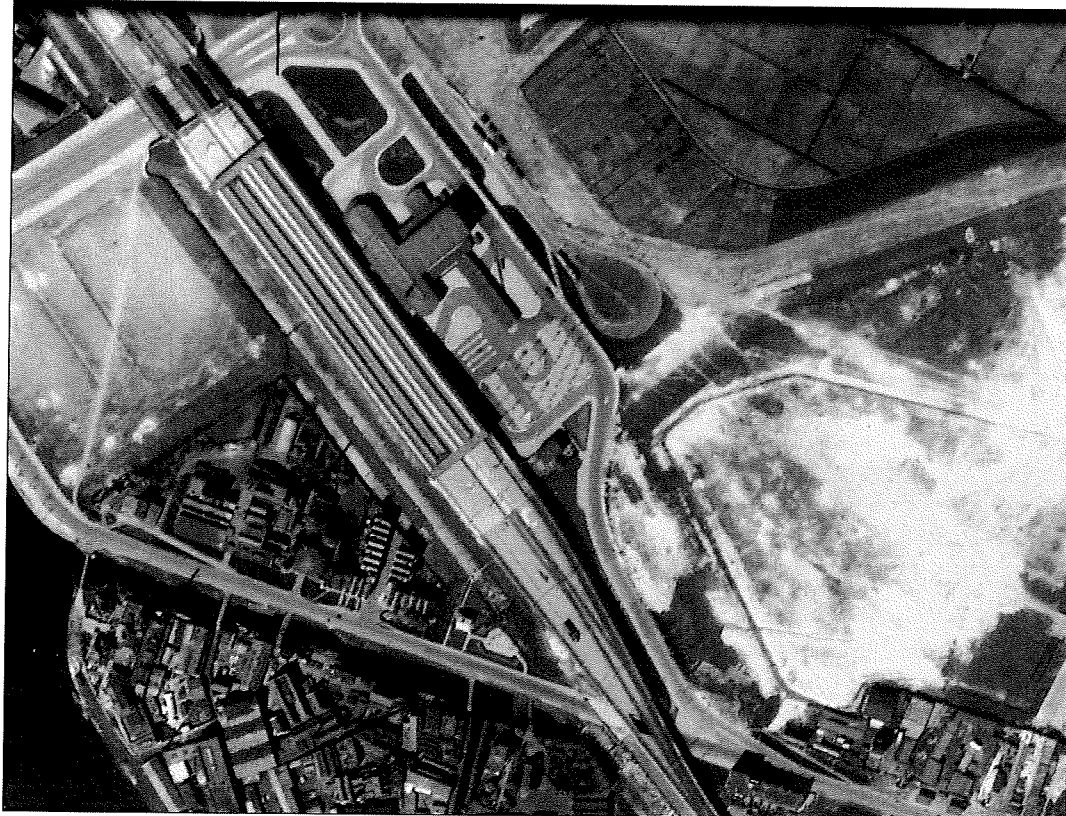
Bronnen: Dotkadata en TARA

Twee luchtfoto's die een duidelijk beeld van de locatie geven, zijn in onderstaande figuren 11 en 12 weergegeven.

Figuur 11: D/448 20APR43 #4036 (ddetail)

Figuur 12: 1944-04-27 #4043 (detail)

3.10 EOCL

Het explosievenonderzoeksbedrijf BeoBOM heeft een zogenaamde ruimingskaart gemaakt. Hierop zijn de aan adressen gekoppelde acties van het EOCL weergegeven op een kaart. De adressen kloppen niet altijd. Nabij de onderzoekslocatie zijn enkele acties van het EOCL bekend:.

Tabel 9: Diverse EOCL-acties nabij het onderzoeksgebied

Datum	Ligplaats	MORA
20-10-1994	Bijlmerbajes	19942255
8-2-1982	De Eenhoorn	19810238
16-11-1981	Eenhoorn	19813528
27-6-1995	Gooiseweg	19951397
9-10-1997	Mr. Treublaan	19972130
11-7-1989	Weesperzijde 140	19892134
10-4-1997	Wibautstraat 84	19970729
8-1-1997	Wibautstraat 133	19970037

Bronnen: BeoBOM, Meijers en T&A

Het meest relevant zijn de 'ligplaatsen' Mr. Treublaan en Weesperzijde 140 (op de rand van het onderzoeksgebied).

Dankzij het T&A-rapport uit 2012 is bekend wat in 1989 aangetroffen werd bij het adres Weesperzijde 140: 1 bg v 8cm mor (D) met wgr ZT (een Duitse mortiergranaat 8,0 cm met werpgranaat ZT (Berg 2016).

4 Analyse

De ene bekende inslag van een brisantbom vond plaats op een afstand van circa 300 meter van het Amstelstation. Het werkgebied is derhalve niet verdacht.

Dichter bij vielen brandbommen op de Omval. Deze vorm van submunitie wordt buiten beschouwing gelaten.

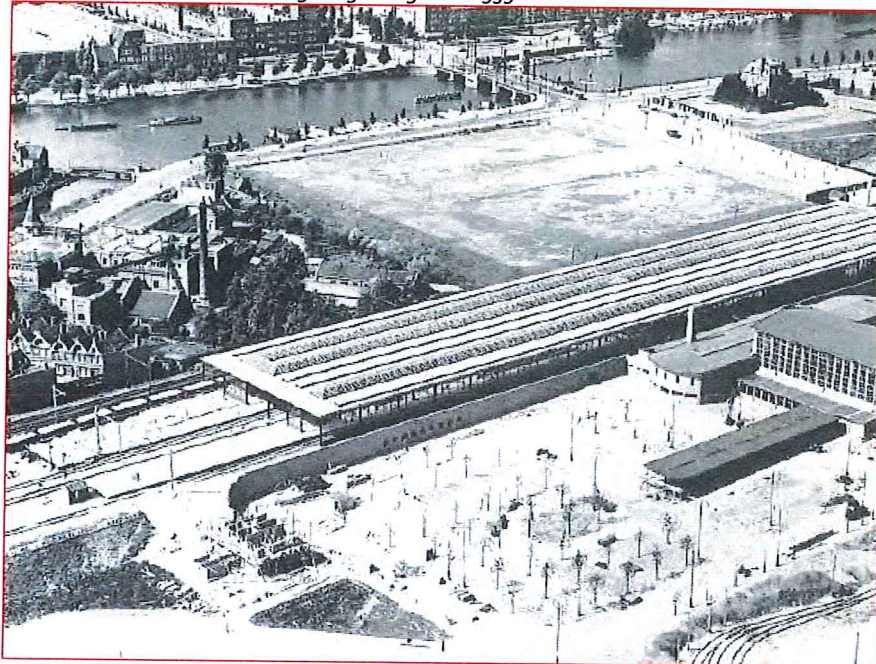
Op een prominente plaats van het spoorbaanlichaam bij het viaduct over de Weesperzijde bevond zich een mitrailleurnest. De locatie is verdacht van klein kaliber munitie.

Op 5 september namen Britse jachtvliegtuigen een trein bij het Amstelstation onder vuur met boordwapens. De exacte locatie is onbekend, zodat geen verdacht gebied afgebakend kan worden.

In de pers en in het rapportenboek van politiebureau Linnaeusstraat wordt na de oorlog melding gemaakt van een ontplofte granaat op "een terrein achter het Amstelstation" op 24 mei 1945.

In juni 1945 verbrandden Canadezen "een terrein achter het Amstelstation" Duitse wapens.

Figuur 13: Amstelstation en omgeving in augustus 1939

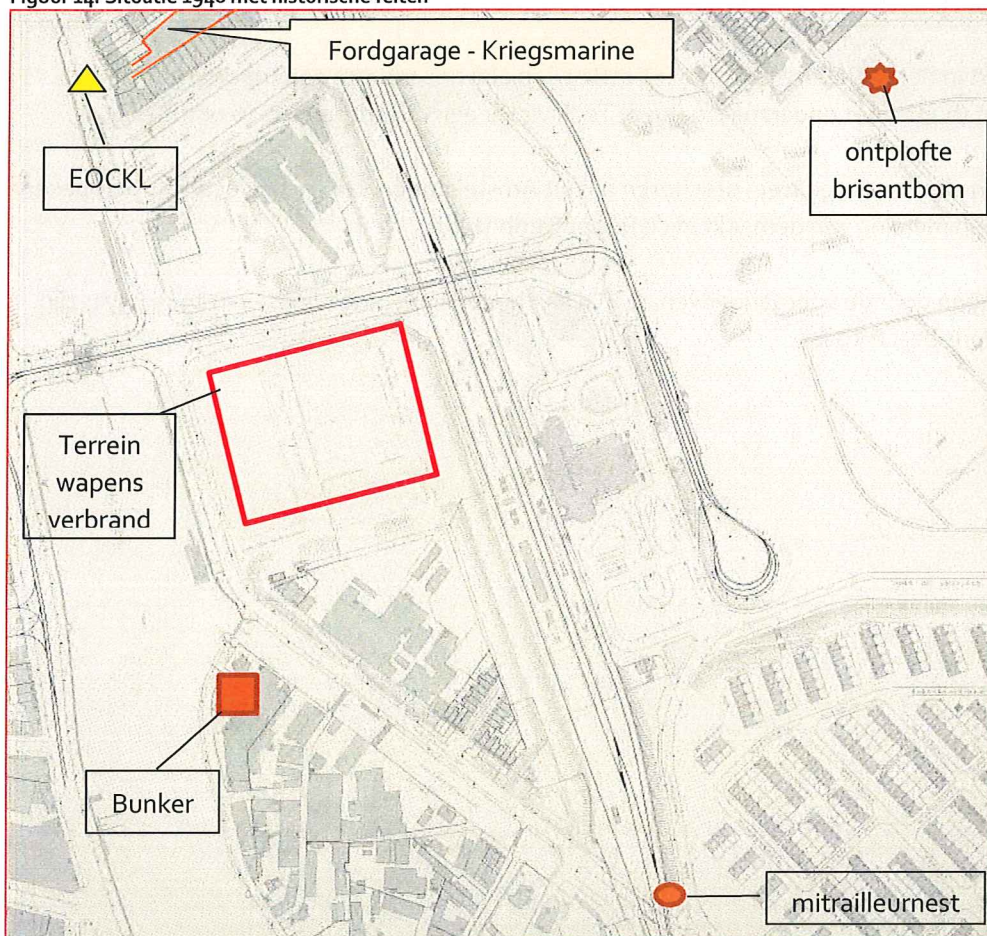
Bron: Bardet 1979, p. 153

Vanuit het bureau Linnaeusstraat gezien zou met het achter het Amstelstation bedoeld kunnen zijn het terrein tussen het Amstelstation en de Amstel. Het was opgespoten in 1937 en lag sindsdien braak. Op de foto van augustus 1939 is het terrein vóór (ten oosten van) het Amstelstation al ingericht.

Ook volgens blad M6 uit 1948 lag het terrein ten westen van het Amstelstation nog braak. Op het blad is het historisch feitenmateriaal weergegeven (figuur @), waarbij aangemerkt wordt dat de inslaglocatie aan de Schagerlaan indicatief is.

Voorts waren in de meidagen van 1940 een Peloton en een batterij voor de luchtverdediging bij het Amstelstation gelegd. Op 5 september 1944 was een trein bij het Amstelstation het doelwit van een geallieerde beschieting. Noch van de opstelling van de luchtdoelafweer, noch van de beschieting kan een exacte locatie weergegeven worden.

Figuur 14: Situatie 1948 met historische feiten

Bron: Bewerkt naar Kaartblad M6 1948 (Stadsarchief Amsterdam inventaris 10039)

De EOCKL-vondst in 1989 van een Duitse mortiergranaat ter hoogte van Weesperzijde 140 is verklaarbaar door de veronderstelde aanwezigheid van de Kriegsmarine in de toenmalige Fordgarage op het binnenterrein van het bouwblok aan de Schollenburgerstraat.

De indicaties zijn getoetst aan de normen voor afbakening van verdachte gebieden conform het WSCS-OCE. Voor vrijwel alle indicaties geldt dat ze niet verdacht zijn of dat alleen de locatie zelf verdacht is.

Voor de ontplofte brisantbom aan de Schagerlaan zou in principe een verdacht gebied afgebakend moeten worden op basis van de "afstand tussen twee opeenvolgende bominslagen". Aangezien in de omgeving geen tweede bominslag bekend is, kan deze exercitie niet uitgevoerd worden.

5 Leemten in kennis

De eerste mutaties in de Rapportenboeken van de Uitkijkdienst dateren van 25 oktober 1940. Voor die datum zijn geen uitgebreide beschrijvingen bekend van de Luchtbeschermingsdienst.

Op een kaart in het NIOD-instituut is geen inslag van een brisantbom gemarkeerd aan de Schagerlaan (buiten het onderzoeksgebied) Toch viel er een brisantbom op 16 oktober 1940.

Op Dolle Dinsdag werd een trein beschoten bij het Amstelstation. De exacte locatie is niet bekend. Er wordt geen melding van gemaakt in de Rapportenboeken.

Over ruiming door de voorganger van de EODD, de Hulpverleningsdienst van 1945-1971, zijn geen gegevens beschikbaar.

6 Conclusies

Er is één bominslag in het onderzoeksgebied (doch buiten het werkgebied) bekend. Sinds 1943 werd langs de Weespertrekvaart en de Amstel een verdedigingslinie aangelegd. Het verzet heeft op de spoorbaan een mitrailleurstelling gekarteerd op een kaart.

In mei 1945 heeft zich een calamiteit voorgedaan op een terrein, dat vrijwel zeker ten westen van het Amstelstation lag. Op dat terrein zijn in juni 1945 Duitse wapens verbrand.

Net buiten het onderzoeksgebied is een actie van het EOCL bekend. De vondst kan gerelateerd worden aan een onderkomen van de Kriegsmarine, ook net buiten het onderzoeksgebied gelegen. Het verzamelde historische feitenmateriaal, getoetst aan de normen van het WSCS OCE, leidt tot de conclusie dat de locatie niet verdacht is.

Voor de voorgenomen werkzaamheden is geen aanvullend bureau- of detectieonderzoek nodig.

7 Bronnen

- Bakker, A. (2015), Diemens Oorlog. Historische Kring Diemen.
- Bakker, M. et al. (2006), Stadsatlas Amsterdam. Straatnamen en brugnamen verklaard. Amsterdam Publishers
- Bardet, J. (1979), 40 jaar geleden werd oost bevrijd van de overwegellende. Werk in Uitvoering, jaargang 29, oktober, pp. 146-154
- Berg, Th. van den (2016), vriendelijke mededeling 21 januari.
- Boer, J.F.M. den & S. Duparc (1948), Kroniek van Amsterdam over de jaren 1940-1945. Amsterdam: Drukkerij en Uitgeverij J.H. de Bussy
- Bombs Away & Gemeente Amsterdam (2015), CE Bodembelastingkaart gemeente Amsterdam (concept 24 december 2015).
- Dienst der Publieke Werken (1936), Kaart van Amsterdam 1:1.000. Blad M6
- Dienst der Publieke Werken (1948), Kaart van Amsterdam 1:1.000. Blad M6
- Does, J.C. van der (1949), Amsterdam onder Duitse terreur. In: J.C. van der Does, J. de Jager en A.H. Nolte (red.), Ons Amsterdam. De historische ontwikkeling van Amsterdam. Amsterdam: Hameleers, M. (2012), Kaarten van Amsterdam 1866-2010. Bussum: Thoth
- Huurman, C. (2000), Het Spoorwegbedrijf in oorlogstijd 1939-'45
- Meijers, A.H. (2007), Email d.d. 7 december.
- Molenaar, F. (1970), De luchtverdediging in de meidagen 1940
- SGLO (1939-1945), Verliesregisters.
- Stigter, B. (2005), De bezette stad. Plattegrond van Amsterdam 1940-1945. Amsterdam: Athenauem-Polak & Van Gennep
- Zwanenburg, G.J. (1993), En nooit was het stil Kroniek van een luchtoorlog.

Gemeente Amsterdam

Amstelstation

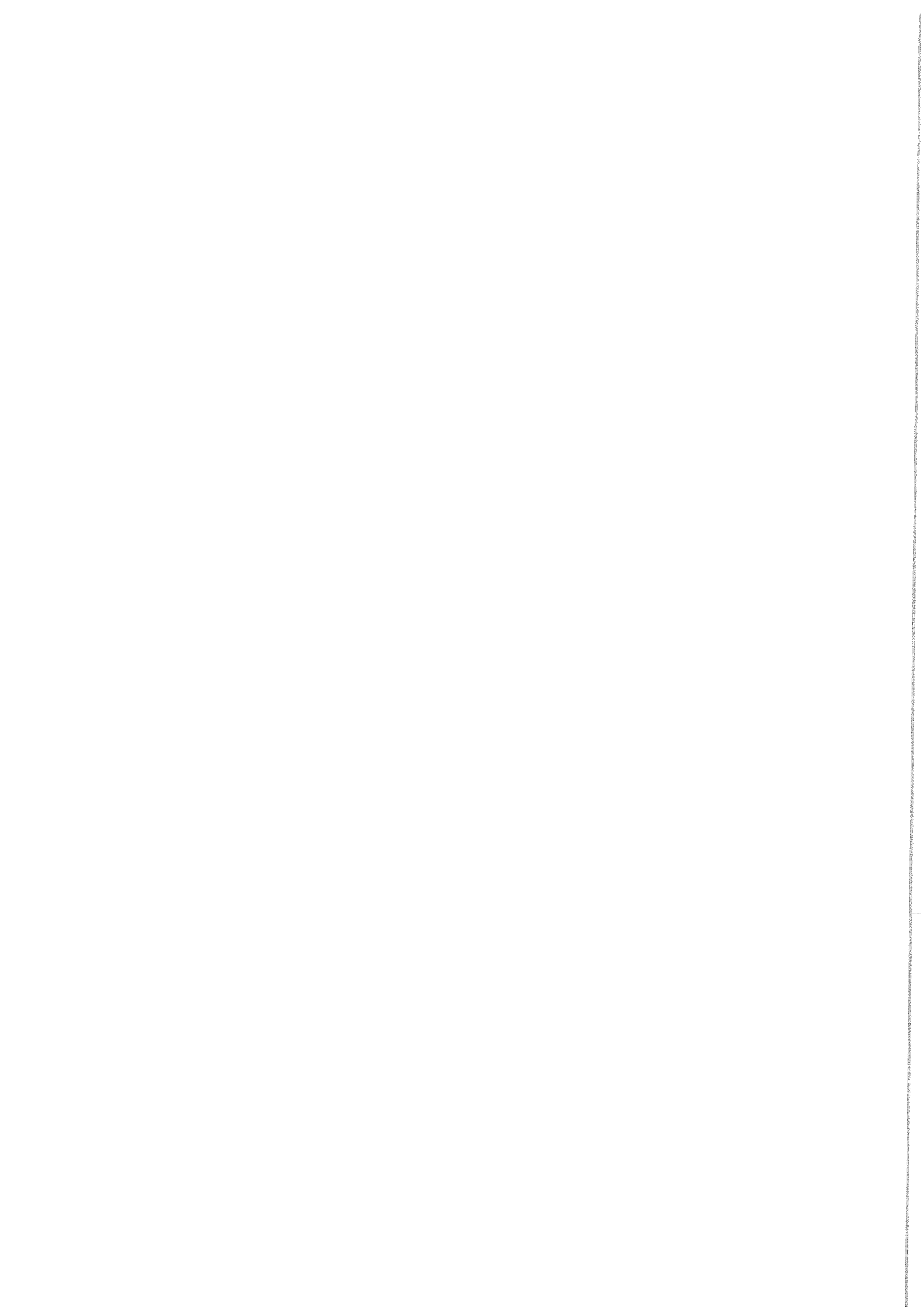
Vooronderzoek conventionele explosieven

Versie 1

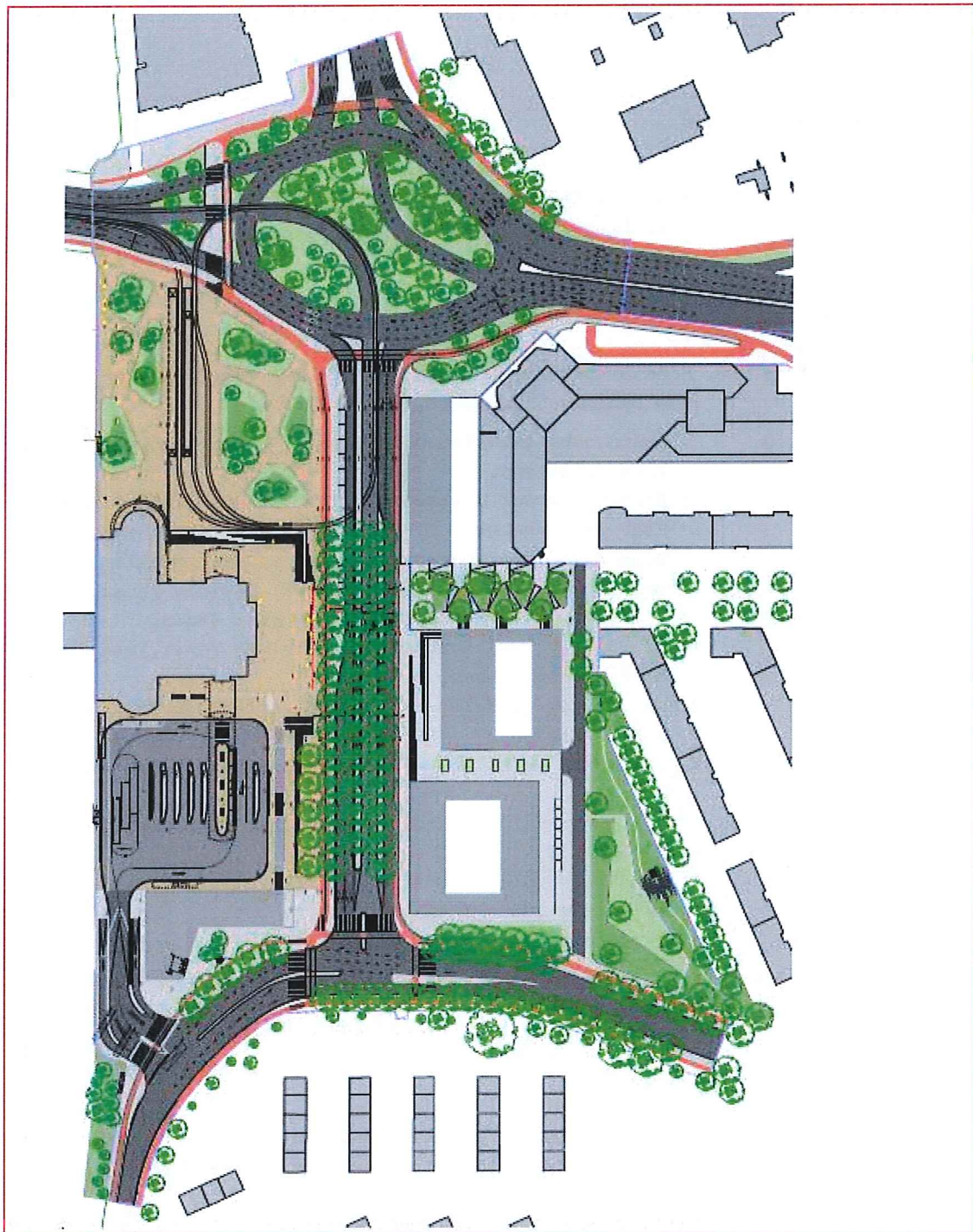
5 juli 2016

Kenmerk 191838

Bijlage(n)

Bijlage 1 - Plangebied

Bijlage 2 - Dagrapport van de Commandopost van de Luchtbeschermingsdienst

No. 686 Ibd. 1940.

Tagebericht des Kommandoposten des Luftschutzdienstes von Amsterdam 15.-16. Oktober 1940.

16. Oktober.

- 1.10 Uhr. Eine Brandbombe gefallen ins Wasser vom IJ in der Nähe vom Paakhuis "Sumatra", Sumatrakade.
- 1.10 " 1 Brandbombe gefallen Oude Schans 3; kleines Feuer, sofort erloschen.
- 1 Brandbombe auf Motorschiff "De Doller" liegend gegenüber Zwabenburgwal 7. Durch das Deck geschlagen.
- 1 Brandbombe ins Wasser neben dem Schiff gefallen.
- 1 Brandbombe N. Vollenburgerstraat 3; kleines Feuer.
- 1 " 's-Gravenhekje 1; kein Feuer.
- 1 " 's-Gravenhekje 4; kleines Feuer, von der Feuerwehr erloschen.
- 2 Brandbomben gefallen auf die hölzerne Notbrücke beim 's-Gravenhekje.
- 1 Brandbombe gefallen auf der Strasse vor 's-Gravenhekje Nr. 5.
- 1 Brandbombe auf der Strasse Prince Hendrikade Ecke 's-Gravenhekje.
- 1 Brandbombe Oude Schans 5, II; kein Feuer entstanden.
- 1 Brandbombe Oude Schans 9, II; " " "
- 1 Brandbombe Oude Schans 3, II; " " "
- 1.35 " Das Polizeiamt Linnaeusstraat berichtet dass eine Briesen bombe gefallen und explodiert ist auf einer Wiese bei der Schagerlaan (Amsterdam-Ost) 250 Meter hinter dem Bauernhaus "De Kenhoorn", Ringdijk 60. Kein Schade. Keine Verwundeten.
- 1.37 " Eine Briesenbombe gefallen auf ein Packschiff liegend im Wasser der Zwabenburgwal gegenüber Zwabenburgwal 17/19. Das Fahrzeug ist gesunken. Viele Scheiben in der Umgebung eingedrückt. Keine Verwundeten.